

## FESTIVITĂȚILE DE LA HÂRȘOVA DIN 1 NOIEMBRIE 1936 ÎN DOCUMENTE DE ARHIVĂ

**Rezumat:** Acest articol își propune să analizeze documentele emise de Primăria Orașului Hârșova, în perioada octombrie–noiembrie 1936, referitoare la organizarea festivităților publice desfășurate la 1 noiembrie 1936. Sursele evidențiază efortul administrației locale de a transforma inaugurarea unor edificii publice și dezvelirea unor monumente comemorative într-un eveniment cu impact regional și național. Astfel, se poate observa colaborarea dintre autoritățile locale și cele centrale, implicarea instituțiilor școlare și militare, precum și rolul memoriei colective în consolidarea identității comunitare în Dobrogea interbelică.

**Cuvinte-cheie:** Hârșova, Luca Oancea, Ioan Cotovu, realizări edilitare, monumente comemorative, perioada interbelică, festivități publice.

Perioada interbelică a reprezentat pentru numeroase comunități mici și mari din România un interval de dezvoltare culturală, administrativă și edilitară, însoțită de o intensă activitate comemorativă. În acest context se înscriu și serbările organizate la Hârșova în prima zi a lunii noiembrie 1936, documentate printr-o serie de adrese oficiale și invitații emise de Primăria orașului și de instituțiile colaboratoare.

Documentele analizate ne oferă posibilitatea de a creiona imaginea modului în care administrația locală a pregătit în amănunt un eveniment semnificativ, gândit să evidențieze atât realizarea unor proiecte de dezvoltare economică urbană, cât și omagierea unor personalități locale considerate importante pentru dezvoltarea comunității.

Potrivit documentelor din arhiva istorică a județului Constanța, Primăria Orașului Hârșova a inițiat, începând cu 18 octombrie 1936, o amplă campanie de invitații adresate reprezentanților administrației centrale și locale, instituțiilor de învățământ și autorităților militare, evenimentul urmând să beneficieze și de participarea ministrului V. Sassu, a parlamentarilor și a autorităților județene din Constanța. Sursele analizate pun în lumină implicarea mai multor instituții în organizarea evenimentului și ne înfățișează modul în care Primăria Orașului Hârșova reușește să obțină diverse resurse instituționale pentru desfășurarea unor manifestări publice de mare amploare pentru comunitatea locală.

Inspectoratul Școlar al județului Constanța a aprobat punerea la dispoziție a localului școlii primare pentru desfășurarea unor activități în cadrul evenimentului. De asemenea, conducerile școlii de fete și a școlii de băieți au fost solicitate să ofere spații pentru banchet și pentru balul organizat cu ocazia serbării. Totodată, primarul orașului a cerut sprijinul autorităților de ordine publică pentru asigurarea liniștii și siguranței participanților prin concentrarea unui număr de 15-20 de jandarmi în localitate, iar Regimentului 2 Grăniceri din Cernavodă i s-a adresat rugămintea de a oferi, în mod gratuit, muzica militară pentru a da strălucire și solemnitate evenimentului.

---

\*Andreea-Cristina MĂNĂILĂ: dr., Serviciul Județean Constanța al Arhivelor Naționale; e-mail: [manaila\\_andreea89@yahoo.com](mailto:manaila_andreea89@yahoo.com).

Prin corespondența purtată cu ministere, prefecturi și alte autorități județene, a fost exprimată aprecierea pentru inițiativa autorităților hârșovene, pentru importanța și caracterul festiv al evenimentului, reușind prin aceasta o exprimare a legăturilor oficiale în relația dintre centru și provincie.

Momentul central al festivităților l-a constituit dezvelirea a două monumente dedicate lui Luca Oancea și Ioan Cotovu. Din conținutul documentelor analizate, reiese că Luca Oancea a fost Prefect al județului și primar al Hârșovei, iar Ioan Cotovu a fost primul institutor și director al școlii primare locale. De menționat este faptul că, ridicat inițial în fața școlii vechi și strămutat în anul 1989 în fața liceului din oraș, bustul lui Ioan Cotovu continuă, la nouă decenii de la inaugurare, să vegheze asupra curții instituției, înobilând-o prin prezența sa și păstrând vie memoria celui al cărui nume îl poartă liceul.

Monumentele se înscriu în practica interbelică a comemorării elitelor locale, fenomen întâlnit în numeroase localități ale României Mari, iar ridicarea celor două monumente în Hârșova exprimă dorința comunității de a omagia două personalități importante pentru evoluția politico-administrativă și educațională a orașului.

Cu aceeași ocazie urmau să fie inaugurate noul local de hală comunală, cantoanele agricole și cantoanele zootehnice construite în cursul aceluși an. Aceste investiții au confirmat preocuparea autorităților pentru dezvoltarea infrastructurii administrative și pentru sprijinirea activităților agricole, sector economic fundamental pentru zona Dobrogei în perioada interbelică.

Evenimentul, ce a îmbinat trei dimensiuni esențiale, comemorarea unor personalități locale reprezentative, promovarea realizărilor edilitare și economice ale administrației și consolidarea prestigiului comunității prin participarea autorităților centrale și județene, demonstrează că festivitățile publice nu au reprezentat doar simple manifestări ceremoniale, ci instrumente de legitimare administrativă și de construire a identității locale, iar pentru Hârșova, acestea au contribuit la afirmarea orașului ca o comunitate activă și conectată la procesele de modernizare ale României interbelice.

În continuare, sunt prezentate cele mai relevante documente emise la momentul respectiv, având o importanță deosebită pentru tema abordată:

# 1

**1936 octombrie 18, Hârșova.** Circulara înaintată de Primăria Orașului Hârșova către Domnul Petre Ghițescu, Director general al învățământului primar, Ministerul Instrucțiunii, București, privind invitația de a participa la evenimentul organizat în data de 1 noiembrie 1936.

PRIMĂRIA ORAȘULUI HARȘOVA

Județul Constanța

N 1996

18 Oct 936

Domnule Director General,

Duminică 1 Noembrie 1939, ora 10, în cadrul unor festivități, la care va participa și Domnul Ministru V. Sassu, împreună cu Domnii Parlamentari și Demnitari ai Județului Constanța, va avea loc în Hârșova desvelirea monumentelor „LUCA OANCEA” - fost prefect al Județului și primar al Hârșovei și „IOAN COTOVU” - fost prim institutor-director al școalei primare.-

De asemenea se vor inaugura: noul local de hală comunală, precum și cantoanele agricole și zootehnice ce au fost construite anul acesta.-

Vă rugăm să binevoiți a ne onora și cu prezența Dvoastră la aceste sărbătoriri.

PRIMAR,

Domniei – Sale, Domnului Petre Ghițescu  
Director General al învățământului primar  
Ministerul Instrucțiunii, București

S.J.A.N. Constanța, Fond Primăria Orașului Hârșova, dosar 259/1936, f. 46.

2

**1936 octombrie 18.** Invitația adresată de Primarul Orașului Hârșova domnului Ministru de Interne, D. Iuca, pentru participarea la festivitățile organizate în data de 1 noiembrie 1936.

N 1997  
18 Oct 936

Domnule Ministru,

Ați avut bunavoința să ne acordați însemnate ajutoare pentru operele edilitare din comuna noastră, pentru care vă rugăm să ne binevoiți a primi cele mai vii mulțumiri din partea noastră și a concetățenilor noștri.

În cadrul unor festivități, la care va participa și Domnul Ministru V.P. Sassu, va avea loc în Hârșova Duminică 1 Noembrie a.c. ora 10 dim. inaugurarea noului local de hală, construit de primărie, a cantoanelor agricole și zootehnice, precum și desvelirea a două monumente.

Vă rugăm să aveți bunavoința de a ne onora și cu prezența Dv la aceste sărbătoriri.-

Primar

Dsale Dlui D. Iuca Ministru de Interne

S.J.A.N. Constanța, Fond Primăria Orașului Hârșova, dosar 259/1936, f. 47.

3

**1936 octombrie 18.** Adresa trimisă de Președintele comitetului școlar comunal și Primarul Orașului Hârșova către Directorul școlii primare de băieți referitoare la punerea localului școlar la dispoziția acestora pentru organizarea unui bal de încheiere a festivităților din ziua de 1 Noiembrie 1936.

N 1998  
18 Oct 936

Dlui

Director al școalei primare  
de băieți Loco

Avem onoare a vă ruga să ne puneți la dispoziție pentru seara de Duminică 1 Nbrrie 1936, localul școalei Dvoastră, urmând să aibă loc un bal de încheiere a festivităților din acea zi.

Președintele comit. școlar comunal

Primar

S.J.A.N. Constanța, Fond Primăria Orașului Hârșova, dosar 259/1936, f. 48.

## 4

**1936 octombrie 18.** Adresa trimisă de Președintele comitetului școlar comunal și Primarul Orașului Hârșova către Directorul școlii primare de fete referitoare la punerea localului școlar la dispoziția acestora pentru organizarea unui banchet în cinstea oaspeților ce vor onora festivitățile din ziua de 1 Noiembrie 1936.

N 1998  
18 Oct 936

Doamnei  
Directoare a șc. prim. fete  
Loco

Avem onoare a vă ruga să ne puneți la dispoziție pentru ziua de 1 Nbrrie 1936, localul  
școalei Dvoastră, urmând să aibă loc un banchet în cinstea oaspeților ce vor onora festivitățile din acea zi.-  
Președintele comit. școlar comunal  
Primar

S.J.A.N. Constanța, Fond Primăria Orașului Hârșova, dosar 259/1936, f. 48.

## 5

**1936 octombrie 18.** Adresa trimisă de Primarul Orașului Hârșova către Comandantul Regimentului 2 Grăniceri Cernavodă prin care solicită punerea la dispoziție, în mod gratuit, a muzicii militare, pentru evenimentul cultural din ziua de 1 noiembrie 1936.

N 1999  
18 Oct 936

Dlui  
Comandant al Reg 2 Grăniceri  
Cernavodă

Duminică 1 Noembrie 1936, în cadrul unor festivități, la care va participa și Domnul Ministru V. Sassu, împreună cu Domnii Parlamentari și Demnitari ai județului Constanța, va avea loc în Hârșova desvelirea a două monumente: „Luca Oancea” - fost prefect al județului și primar al Hârșovei și „Ioan Cotovu”, fost prim institutor - director al școalei primare.

De asemenea se vor inaugura: noul local de hală comunală, precum și cantoanele agricole și zootehnice, care au fost construite anul acesta.

În scopul de a da acestor festivități un fast mai deosebit, apelăm la bunăvoința Dvoastră rugându-vă să binevoiți a ne da pentru acea zi în mod gratuit, muzica militară, urmând să avem noi grijă de transport, care se va face sâmbătă seara și luni la amiază cu vaporul, precum și de găzduit și masă.

Nădăjduind în binevoitorul Dv sprijin, vă rugăm să primiți mulțumirile noastre.-  
Primar

S.J.A.N. Constanța, Fond Primăria Orașului Hârșova, dosar 259/1936, f. 49.

## 6

**1936 octombrie 18.** Adresa trimisă de Primarul Orașului Hârșova către Comandantul Legiunii de jandarmi Constanța prin care solicită concentrarea a 15-20 de jandarmi de la posturile de plasă, pentru menținerea ordinii publice în cadrul evenimentului de la începutul lunii noiembrie.

N 2000  
18 Oct 936

Dlui  
Comandant al Legiunii  
de jandarmi Constanța

Duminică 1 Nbrrie 1936 vor avea loc în Hârșova câteva festivități și desveliri de monumente și inaugurarea halei comunale și cantoanelor agricole și zootehnice.

La aceste solemnități vor lua parte și câțiva domni miniștri.

Vă rog, ca în interesul liniștei publice și întrucât va participa și popor de prin împrejurimi, să dispuneți Dlui Șef al secției de jandarmi Saraiu, să concentreze pentru acea zi 15-20 jandarmi dela posturile din plasă, pentru menținerea ordinii.-

Primar,

S.J.A.N. Constanța, Fond Primăria Orașului Hârșova, dosar 259/1936, f. 49.

## 7

**1936 octombrie 23.** Adresa de răspuns a Inspectoratului Școlar al Jud. Constanța privind aprobarea solicitării de a organiza festivitățile de încheiere a evenimentului din 1 noiembrie 1936 în localul școlii primare de băieți.

ROMANIA

INSPECTORATUL ȘCOLAR

N 2053

- AL -

27 Oct 936

Jud. Constanța

No. 9573

luna oct ziua 23

Domnule Primar,

La adresa D-stră No.1988/936, avem onoarea a vă face cunoscut că aprobăm a vi se pune la dispoziție localul școlii primare de băieți, pentru încheierea festivităților din ziua de 1 Noiembrie a.c. -

REVIZOR ȘCOLAR,

Secretar,

D-lui primar al com, Hârșova jud. Constanța

S.J.A.N. Constanța, Fond Primăria Orașului Hârșova, dosar 259/1936, f. 53.

8

**1936 octombrie 23.** Adresa de răspuns a Prefectului Județului Ismail privind neparticiparea la evenimentul din 1 noiembrie 1936.

PREFECTURA JUDEȚULUI ISMAIL

N 2080

No. 16593

30 Oct 936

1936 Octombrie 23

Domnule Primar,

Aducându-vă mulțumiri pentru invitația ce ne-o faceți, pentru a lua parte la festivitățile din ziua de Duminică 1 Noembrie a.c. regretăm a nu putea participa la acele festivități fiind reținut în județ.

PREFECT,

D. Sale

Domnului Primar al orașului Hârșova jud. Constanța.

S.J.A.N. Constanța, Fond Primăria Orașului Hârșova, dosar 259/1936, f. 58.

9

**1936 noiembrie 3.** Adresa Primarului Orașului Hârșova către Primarul Municipiului Constanța privind înapoierea drapelurilor împrumutate cu ocazia festivităților organizate pe 1 noiembrie 1936.

N 2109

1936 Noembrie 3

Dlui Primar al Municipiului

Constanța

Terminându-se festivitățile ce au avut loc în această comună în ziua de 1 Noembrie a.c.

Avem onoare a vă înapoia cele 26 de drapele mari și 30 mici ce a-ți binevoit a ne împrumuta pentru cari vă rugăm să binevoiți a primi viile noastre mulțumiri.-

Primar

Secretar

S.J.A.N. Constanța, Fond Primăria Orașului Hârșova, dosar 259/1936, f. 64.

THE HÂRȘOVA CELEBRATIONS OF 1<sup>st</sup> NOVEMBER 1936  
IN ARCHIVAL DOCUMENTS

**Abstract:** *This article aims to examine the documents issued by the Hârșova Town Hall during the period of October–November 1936 concerning the organization of the public festivities held on 1 November 1936. These sources highlight the efforts of the local administration to transform the inauguration of public buildings and the unveiling of commemorative monuments into an event of regional and national significance. They also reveal the cooperation between local and central authorities, the involvement of educational and military institutions, and the role of collective memory in strengthening community identity in interwar Dobruja.*

**Keywords:** *Hârșova, Luca Oancea, Ioan Cotovu, public works achievements, commemorative monuments, interwar period, public festivities.*